

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
ИНСТИТУТ ЗА СТАНДАРДИЗАЦИЈУ СРБИЈЕ

Број: 1747/24-30-01/2021
Датум: 30.11.2021. године
Б Е О Г Р А Д

**ПЛАН ДОНОШЕЊА СРПСКИХ СТАНДАРДА И СРОДНИХ
ДОКУМЕНАТА ЗА 2022. ГОДИНУ**

Намерно остављена празна страница.

УВОДНЕ НАПОМЕНЕ

Овај план представља синтезу 170 појединачних планова доношења српских стандарда и сродних докумената за 2022. годину које су припремиле комисије за стандарде и сродне документе (у даљем тексту: комисије за стандарде) у Институту за стандардизацију Србије (у даљем тексту: Институт), поткомисије и стручни савети. Од тог броја, у општим областима стандардизације укупно 121 радних тела ће бити укључено у процес доношења стандарда које, осим 109 комисија за стандарде, укључује и осам поткомисија (ознака: PKS), а за четири области стандардизације преузимање страних докумената ће обавити Стручни савет за опште области стандардизације (ознака: SS1). У областима електротехничке стандардизације и информационих технологија 48 комисија за стандарде ће радити на испуњењу плана доношења стандарда за 2022. годину, док ће за пет области стандардизације за које нису формиране комисије за стандарде, Стручни савет за стандардизацију у области електротехнике и информационих технологија (ознака: SS2) бити ангажован на преузимању међународних и европских стандарда као српских стандарда (видети табелу 1).

Институт је од 1. јануара 2017. године постао пуноправни члан европских организација за стандардизацију CEN и CENELEC. Комисије за стандарде се од тог датума придржавају рокова и фаза у паралелној изради и гласању на радне документе европских стандарда, а посебно гласања у фази јавне расправе и фази завршног гласања.

Свака комисија за стандарде је свој план за 2022. годину припремила на основу стручних основа за израду програма рада и годишњег плана рада комисија за стандарде за доношење српских стандарда и сродних докумената за 2022. годину, Стратешког плана доношења стандарда у РС за период 2019-2021. годину, узимајући при томе у обзир потребе привредних субјеката, органа државне управе, тела за оцењивање усаглашености, научно-истраживачких организација, образовних установа и других заинтересованих страна, чији представници учествују у раду комисија за стандарде. Имајући у виду опредељење Републике Србије за прикључење

Европској унији и обавезе Института које произлазе из тог контекста, односно из пуноправног чланства у европским организацијама за стандардизацију CEN и CENELEC, појединачни планови комисија за стандарде у потпуности су усаглашени са плановима рада европских техничких радних тела у чијем раду представници Института учествују, односно чији рад прате.

Овај план је израђен по методологији по којој су приказане планске категорије три фазе израде српских стандарда, и то: нацрти стандарда, дефинитивни текстови нацрта стандарда и објављени стандарди.

Садржина овог плана је подељена и приказана у три посебна табеларна дела, који следе после ових уводних напомена и заједничког резимеа, од којих је сваки део уређен по областима стандардизације, тј. по надлежним комисијама за стандарде.

Први део плана (Део 1, 5 страница) садржи информације о стандардима и сродним документима које Институт намерава да донесе или мења у 2022. години, а који нису настали идентичним или еквивалентним преузимањем међународних или европских стандарда. Другим речима, први део плана садржи само пројекте нових изворних српских стандарда, тј. стандарда који нису идентични или еквивалентни европским и/или међународним стандардима, од којих се неки доносе први пут, а неки представљају измене или ревизије раније објављених српских стандарда. Овај део плана усклађен је са захтевима Уредбе 1025/2012 Европског парламента и Савета, о европској стандардизацији.

Други део плана (Део 2, 60 страница) садржи објављене међународне и европске стандарде и сродне документе које Институт до сада није преузео у национални систем стандардизације, а који су објављени у претходним годинама. Објављени међународни стандарди и сродни документи су унети у план на захтев заинтересованих страна и Институт ће их преузети као српске стандарде и сродне документе методом превођења на српски језик или методом прештампавања.

Трећи део плана (Део 3, 620 страница) садржи само пројекте нових српских стандарда и сродних докумената који за основу имају европске стандарде одн. европске радне документе, који су, на основу тренутно доступних информација, у разним фазама развоја. Неки од тих европских стандарда ће бити објављени у 2022. години и Институт ће их преузети у роковима које су прописале европске организације за стандардизацију CEN и CENELEC, а неки ће у 2022. години бити у нижим фазама развоја (фази нацрта европског стандарда за јавну расправу и фази коначног текста нацрта европског стандарда) и обавеза Института је да паралелно гласа на та европска радна документа и да их преузима као српска радна документа. Осим тога, у овај део плана су уврштени и стандарди који немају дефинисане датуме фаза у њиховом даљем развоју а који би, према статусу који имају у време израде овог документа, требали да се објаве у 2022. години.

Поред ознаке сваког српског стандарда, односно сродног документа, по правилу, у плану је дата ознака европског или међународног стандарда са којим се врши усаглашавање, тј. документа који представља основу за израду српског стандарда, односно сродног документа. Поред тога, планиране фазе израде српских стандарда и сродних докумената исказане су по месецима календарске године.

Скраћенице које се користе у овом плану имају следећа значења:

NA – нацрт српског стандарда или сродног документа (документ настао уобличавањем преднацрта у складу са одредбама релевантних упутстава, на којем је извршена унификација и који се, одлуком комисије за стандарде, ставља на јавну расправу);

DT – дефинитивни текст нацрта српског стандарда или сродног документа (документ настао на основу нацрта и примедба и предлога достављених у периоду јавне расправе које је комисија за стандарде усвојила и који одлуком комисије за стандарде добија сагласност за објављивање);

10.99 – предлог новог пројекта – потфаза одлучивања у којој комисија за стандарде доноси

одлуку о прихватању предлога за нови пројекат;

30.60 – потфаза о завршетку рада одн. изјашњавању комисије за стандарде о нацрту српског стандарда на српском језику

40.20 – почетак јавне расправе – потфаза јавне расправе која означава почетни временски период за давање примедби на нацрт стандарда;

40.60 – завршетак јавне расправе – потфаза јавне расправе која означава крајњи датум достављања примедби на нацрт стандарда;

50.60 – потфаза у доношењу стандарда ради завршетка поступка одобравања дефинитивног текста нацрта српског стандарда;

60.60 – завршна потфаза у доношењу стандарда која започиње језичком редактуром и графичким уређивањем дефинитивног текста нацрта стандарда у случају да су примедбе у поступку јавне расправе условиле измену текста, а завршава се објављивањем решења о његовом доношењу у гласилу Института и на интернет- страници Института;

sr – српски стандард или сродни документ који се објављује на српском језику;

en – српски стандард или сродни документ који се објављује на енглеском језику.

izv – изворни српски стандард или сродни документ;

PP – српски стандард или сродни документ настао методом превођења европског или међународног стандарда, односно сродног документа на српски језик;

PR – српски стандард или сродни документ који се објављује на енглеском језику, а настао је методом прештампавања европског или међународног стандарда, односно сродног документа;

PS – српски стандард или сродни документ који се објављује на енглеском језику, а настао је методом проглашавања европског или међународног стандарда, односно сродног документа.

Нови српски стандарди и сродни документи, као и ревизије објављених српских стандарда и сродних докумената доносе се по истом поступку.

Ознаке комисија за стандарде усклађене су са ознакама техничких комитета Европског комитета за стандардизацију (CEN), Европског комитета за електротехничку стандардизацију (CENELEC), Међународне организације за стандардизацију (ISO), Међународне електротехничке комисије (IEC), као и са ознакама поткомитета Здруженог техничког комитета ISO/IEC JTC 1 (Информациона технологија).

Нацрт овог плана, са свим припадајућим деловима, утврђен је на седници Стручног савета за опште области стандардизације одржаној

онлајн 5. октобра 2021. године и Стручног савета за стандардизацију у области електротехнике, информационих технологија и телекомуникација одржаној дописно у периоду од 29. септембра до 11. октобра 2021. године.

Предлог овог плана утврђен је на 161. седници Управног одбора Института, која је одржана 22. октобра 2021. године, а постављен је на интернет-страницу Института 29.10.2021. године.

Овај план је донет на другој редовној седници скупштине Института која је одржана у периоду од 12. до 30. новембра 2021. године и постављен је на Интернет-страницу Института 01. децембра 2021. године

РЕЗИМЕ

У 2022. години Институт планира рад на укупно 3.561 српском стандарду и сродном документу, од којих ће 284 бити на српском, а 3.277 на енглеском језику (видети табелу 1). Од тог броја, неки ће бити завршени само до фазе нацрта, неки само до фазе дефинитивног текста нацрта, а неки до фазе стандарда (објављеног документа).

У складу са примењеним планским категоријама, у 2022. години планира се израда 689 нацрта и 1.586 дефинитивних текстова нацрта, као и објављивање укупно 1.021 српског стандарда и сродног документа (видети табелу 2).

Од 284 стандарда на српском језику на којима се планира рад у разним фазама развоја у 2022. години, започеће се рад на превођењу 160 стандарда, а остали су започети у претходном периоду и доспеће у фазу објављивања у 2022. години. Од укупно 284 документа на српском језику у разним фазама, у 2022. години планира се објављивање 216 стандарда и сродних докумената на српском језику (видети табелу 5). Од тог броја, у Одељењу за металургију, машинство, грађевинарство и саобраћај планирано је да се објави 90 стандарда, у Одељењу за хемијске технологије, пољопривреду, шумарство, безбедност, животну средину и опште стандарде 90 стандарда и у Одељењу за електроенергетику и енергетику 22 и Одељењу за телекомуникације и информационе технологије 14 стандарда

Од докумената који се уносе у план, 58 докумената је идентично са међународним стандардима и сродним документима (53 са ISO и 5 са ISO/IEC), а планира се рад и на 19 изворних српских стандарда, као резултат преиспитивања и доношења одлуке о ревизији и/или измени постојећих издања.

Преглед броја српских стандарда и сродних докумената којима се преузимају европски стандарди и сродни документи по фазама и месецима израде дат је у табели 3, преглед броја српских стандарда и сродних докумената којима се преузимају међународни стандарди и сродни документи по фазама и месецима израде дат је у

табели 4, док је преглед броја српских стандарда који се објављују на српском језику дат у табели 5.

У априлу 2021. године започете су активности у вези са припремом предлога плана доношења српских стандарда и сродних докумената за 2022. годину. У вези са тим, Институт је позвао Министарство привреде, Сектор за квалитет и безбедност производа, које је надлежно за послове стандардизације да обавести остала министарства да доставе листе српских стандарда и сродних докумената које је потребно да Институт обухвати својим Планом доношења српских стандарда и сродних докумената за 2022. годину, да би служили као подршка спровођењу техничких и других прописа у областима за које су надлежна поједина министарства. Осим тога, Институт је у мају 2021. године на својој интернет-презентацији поставио позив за укључивање заинтересованих страна у изради плана доношења српских стандарда за 2022. годину а такође је и путем електронске поште послао позив свим заинтересованим странама као што су привредна друштва, друге организације и заједнице, корисници услуга Института, групације и удружења Привредне коморе Србије, чланове Инжењерске коморе Србије, као и друга правна и физичка лица да и они искажу своје предлоге за доношење српских стандарда. Рок за достављање предлога био је 31. јул 2021. године. До тог рока Институту је достављено укупно 15 предлога министарстава, привредних друштава и осталих заинтересованих страна које су релевантне комисије за стандарде анализирале и прихваћене предлоге унеле у план доношења српских стандарда за 2022. годину.

Позвана министарства доставила су Институту своје предлоге за израду српских стандарда у 2022. години који су релевантни за имплементацију техничких прописа, и то:

- Министарство грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре,
- Министарство трговине, туризма и телекомуникација,

- Министарство унутрашњих послова,
- Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде, и
- Министарство рударства и енергетике.

Од позваних привредних субјеката, своје предлоге за доношење српских стандарда за 2022. годину доставило је њих 10. Преглед укупног броја српских стандарда као и области стандардизације које су заинтересоване стране невеле у својим дописима исказани су у табели 6.1 док је број предлога српских стандарда и сродних докумената од заинтересованих страна који су унети у план доношења за 2022. годину дат у табели 6.2 овог документа.

Такође, обавеза Института је да у току 2022. године редовно преузима све стандарде са листа хармонизованих европских стандарда за европске директиве као што су директива о електричним уређајима за рад на ниском напону (LVD), електромагнетској компатибилности (EMC), безбедности машина (MD), општој безбедности производа (GPSD), лифтовима (LD), личној заштитној опреми (PPE), опреми и заштитним системима намењеним за употребу у потенцијално експлозивним атмосферама (ATEX), буци коју емитује опрема која се употребљава на отвореном простору, радио и телекомуникационо терминалној опреми (RTTED), мерним инструментима (MID), као и за све остале директиве које су до сада преузете у правни систем Републике Србије.

У организационим јединицама Института, односно ширим областима стандардизације планира се доношење следећих стандарда и сродних докумената:

У области **рударства и металургије** планира се израда нацрта и дефинитивних текстова нацрта стандарда у следећим ужим областима: ватростални материјали, челик; племенити метали; бакар и легуре бабра; методе хемијских анализа гвожђа и челика; лаки метали и њихове легуре; испитивања без разарања; механичка испитивања метала; рударство; нафтно рударство; и металургија праха.

У области **машинства** планира се израда нацрта и дефинитивних текстова нацрта стандарда у

следећим ужим областима: високе производне технологије, машине алатке и ситан алат; заваривање и сродни поступци; посуде и опрема под притиском; дизалице, опрема за дизање и континуални транспорт; делови за причвршћивање (навоји, вијци и навртке); технички цртежи, толеранције и зупчаници; гасна инфраструктура, опрема за природни течни нафтни гас; мерење протока флуида у затвореним цевоводима и мерење количине топлотне енергије; уређаји за грејање и грејна тела; индустријске арматуре; гасни апарати; котловска постројења и цевоводи; индустријске арматуре; лифтови, покретне степенице и покретна базишта; безбедност машина; хидрауличне машине и криогена техника; и механичке вибрације и удари.

У области **грађевинарства** планира се израда нацрта и дефинитивних текстова нацрта стандарда у следећим ужим областима: бетон, армирани бетон и преднапрегнути бетон; гипс и производи од гипса; врата, прозори и грађевинско стакло; топлотна техника у грађевинарству; савремени керамички материјали; геотехника; системи аутоматског управљање и надзора у зградама; географске информације; акустика у грађевинарству; зграде и инжењерско-грађевински објекти; безбедност од пожара - техничке мере безбедности зграда од пожара; хидрометрија; елементи за зидање и покривање кровова; снабдевање водом и Инжењерство отпадних вода; димњаци; керамичке плочице и санитарна опрема; конзервација културног наслеђа; пројектовање бетонских конструкција; челичне конструкције, спрегнуте конструкције од челика и бетона и алуминијумске конструкције; прорачун дрвених и зиданих конструкција; материјали за путеве.

У области **саобраћаја, возила и механизације** планира се израда нацрта и дефинитивних текстова нацрта стандарда у следећим ужим областима: поштански саобраћај; друмска возила, трактори и машине за пољопривреду и шумарство; машине за земљане радове; туризам и сродне услуге; мотори са унутрашњим сагоревањем; примене на железници; бродоградња и поморске конструкције; ваздухопловство; логистика, контејнери за транспорт терета и унутрашњи транспорт; светлост и осветљење;

безбедност друмског саобраћаја и инелигентни транспортни системи; и опрема пута.

У области **хемијских технологија** планира се израда нацрта и дефинитивних текстова нацрта стандарда у следећим ужим областима: корозија и заштита материјала од корозије металним и другим неорганичким превлакама; природни гас; текстил; текстилне машине и помоћни уређаји; еластичне, текстилне и ламинатне подне облоге; заштитна одећа и заштитна опрема; мазива и сродни производи; горива нафтног порекла; лабораторијска опрема; кожа и обућа; гума и производи од гуме; целулоза, папир и картон; боје, лакови и сродне технологије и производи; хемија; амбалажа; пластичне масе и битумен, битуменска везива и флексибилне траке за хидроизолацију.

У области **пољопривреде, прехранбене и дрвне индустрије и шумарства** планира се израда нацрта и дефинитивних текстова нацрта стандарда у следећим ужим областима: системи менаџмента безбедношћу хране; семе и плодови уљарица, масти и уља биљног и животињског порекла и њихови споредни производи; жита, махуњаче и њихови производи; храна за животиње; млеко и производи од млека; машине за прехранбену индустрију; анализа хране – хоризонталне методе; ђубрива и оплемењивачи земљишта; микробиологија и биотехнологија; дуван и производи од дувана и упаљачи; машине за обраду дрвета; зачини, чај, кафа и какао; сензорске анализе; чврста биогорива; посуђе и прибор у додиру са храном; плоче на бази дрвета; намештај; и обло дрво и резана грађа - трајност дрвета и производа на бази дрвета.

У области **безбедности, заштите и животне средине** планира се израда нацрта и дефинитивних текстова нацрта стандарда у следећим ужим областима: одрживост и друштвена одговорност; безбедност и отпорност; опрема за спорт и рекреацију; безбедност дечијих играчака и заштита потрошача; стоматологија; оптика, фотоника и заштита очију; безбедност од пожара; квалитет ваздуха; квалитет воде; квалитет земљишта; козметика; заштита од буке; карактеризација и управљање отпадом; медицинска средства; медицинска средства; заштита од јонизујућег зрачења и нанотехнологије.

У области **општих стандарда** планира се израда нацрта и дефинитивних текстова нацрта стандарда у области величине, јединице и мерни инструменти; оцењивање усаглашености и менаџмент квалитетом; системи менаџмента заштитом животне средине; менаџмент енергијом и уштеда енергије.

У области **електроенергетике** планира се израда нацрта и дефинитивних текстова нацрта стандарда у следећим ужим областима: структура информација, документације и графичких симбола, општи аспекти за снабдевање електричном енергијом, мерење електричне енергије и управљање оптерећењем, феритни материјали и суперпроводност, физичке величине и јединице, безбедност апарата за домаћинство и сличних електричних апарата, управљање и комуникација у електроенергетском систему, парне турбине; проводници за надземне водове; електромагнетска компатибилност, услови околине, класификација и методе испитивања, основни принципи и принципи безбедности за интерфејс човек-машина; обележавања и идентификације; електричне инсталације на бродовима; електрични каблови; секундарне ћелије и батерије; електрична вуча; потационе електричне машине; електролучно заваривање; електрични апарати за потенцијално експлозивне атмосфере; осигурачи; изолатори; одводници пренапона; катодне рендгенске цеви; жице за намотаје; светиљке и сродна опрема; алармни системи; заштита од атмосферског пражњења; релеји са ненормираном побудом; енергетска постројења изнад 1 кV; електричне инсталације ниског напона; електрични изолациони материјали; опрема за безбедност електростатичког фарбања и завршне обраде; изолациони материјали у електротехници; високонапонске расклопне апаратуре и блокови; нисконапонске расклопне апаратуре; струје кратког споја; ветрогенератори.

У области **електронике и телекомуникација** планира се израда нацрта и дефинитивних текстова нацрта стандарда у следећим ужим областима: енергетска електроника; полупроводничке компоненте; електромеханички саставни делови за електронске уређаје; пиезо-

електричне и диелектричне компоненте за контролу и селекцију фреквенција; оптички проводници, каблови, прибор и системи; уређаји са равним екранима; алармни системи, аудио, видео и мултимедијални системи, уређаји и опрема, телекомуникационе технологије.

У области **информационих технологија** планира се израда нацрта и дефинитивних текстова нацрта стандарда у следећим ужим областима: софтверски и системски инжењеринг; картице и лична идентификација; информатика у здравству и медицини; аутоматска идентификације и обухватање података и електронска размена података, софтверски инжењеринг, примена ИТ у образовању и Интернет, мерење и управљање у индустријским процесима и међусобно повезивање ИТ уређаја.

За производе који су усаглашени са захтевима *хармонизованих европских стандарда* сматра се да су истовремено усаглашени са битним захтевима европских директива новог приступа¹, као и директива које се заснивају на „новом приступу“, и зато се такви производи могу слободно стављати у промет на јединственом тржишту ЕУ.

Планом доношења српских стандарда и сродних докумената за 2022. годину планирано је доношење 386 српских стандарда којим се преузимају хармонизовани европски стандарди, чијом применом се остварује претпостављена усаглашеност са основним захтевима европских директива. Поред тога, у току 2022. године преузимаће се сви новообјављени хармонизовани стандарди и то у роковима које дефинишу европске организације за стандардизацију.

До 31. августа 2021. године Институт је објавио 25.069 нелектротехничка српска стандарда и сродна докумената која су идентична са одговарајућим европским стандардима, односно

сродним документима које је објавио CEN. До истог датума Институт је објавио 9.943 српских стандарда и сродних докумената у области електротехнике који су идентични са одговарајућим европским стандардима, односно сродним документима које је објавио CENELEC. Поред тога, Институт је до истог датума преузео 1.110 европска стандарда и сродна документа која је објавио Европски институт за стандарде у области телекомуникација ETSI. Другим речима, према подацима добијеним 31. марта 2021. године од европских организација за стандардизацију CEN и CENELEC, Институт је преузео око 99 % свих европских стандарда или, тачније, 99,58 % европска стандарда (укључујући 99,58 % хармонизованих) које је објавио CEN, а који су до тог датума морали да буду имплементирани на националном нивоу у земљама чланицама ЕУ и Европске асоцијације за слободну трговину (EFTA), као и 96,61 % европска стандарда (укључујући 98,03 % хармонизованих) које је објавио CENELEC.

Планом доношења српских стандарда и сродних докумената за 2022. годину, као и за сваку наредну годину после ње, биће предвиђено доношење око 1.500 српских стандарда који су идентични одговарајућим европским, јер је то просечан број стандарда које CEN и CENELEC укупно објаве у току једне године и који се морају преузети на националном нивоу у прописаним роковима¹. Другим речима, то значи да је рад свих комисија за стандарде у Институту синхронизован са радом одговарајућих техничких радних тела (комитета и поткомитета) европских организација за стандардизацију, тј. да ће европски стандарди и сродни европски документи бити преузимани као одговарајући српски документи у роковима које одређују CEN и CENELEC.

Имајући у виду укупан број планираних европских стандарда, њихово преузимање у 2022. години ће се вршити претежно методом

¹ Крајњи рок до којег европски стандард који је донео Европски комитет за стандардизацију (CEN) мора бити примењен на националном нивоу јесте шест месеци од дана достављања стандарда националним чланицама (doa), а за европски стандард који је самостално развио и донео Европски комитет за стандардизацију у области електротехнике (CENELEC) крајњи рок је 12 месеци рачунајући од дана када је стандард одобрен (dog), а за европске стандарде које је та организација развила у сарадњи са Међународном електротехничком комисијом (IEC) на основу Дрезденског споразума рок је девет месеци од дана када је стандард одобрен (dog).

проглашавања. Иако је за кориснике најкорисније превођење стандарда, ова метода ће бити коришћена у случајевима када заинтересоване стране желе и могу да обезбеде квалитетне стручне преводе европских, међународних или националних стандарда других земаља који служе као основа за доношење одговарајућих српских стандарда, односно финансијска средства која су потребна за прибављање таквих превода по тржишним условима. Институт је у претходном периоду објавио значајан број стандарда на српском језику чије преводе су доставиле заинтересоване стране. Иако ће се у остварењу овог циља у највећој мери ослањати на екстерне ресурсе, Институт ће такође ангажовати и своје материјалне и људске ресурсе у мери у којој то постојећи капацитети дозвољавају. Значајну подршку објављивању стандарда на српском језику представљају и сопствени ресурси Института, односно софтвер за превођење Традос који запослени Института користе за превођење нових издања стандарда претходно објављених на српском језику. Осим тога, измењена су интерна правила стандардизације у делу којим се утврђује обавеза да се, под одређеним условима и према утврђеним критеријумима, нова издања стандарда који су претходно били објављени на српском језику такође доносе на српском језику.

С обзиром на чињеницу да су заинтересоване стране у нашој земљи до сада имале приступ нацртима стандарда само увидом у просторијама Института, на крају трећег квартала 2020. године Институт је омогућио свим заинтересованим странама бесплатно читање националних, европских и међународних радних докумената у фази јавне расправе и давање коментара на текстове тих докумената преко веб сајта Института. Према доступним подацима у време израде овог плана,

предвиђено је да 729 нацрта европских радних докумената буде стављено на јавну расправу у 2022. годину чиме ће они бити доступни свим корисницима у нашој земљи а према динамици њиховог развоја за које су надлежна европска техничка тела.

Могући ризици, односно разлози за неостваравање плана доношења српских стандарда и сродних докумената за 2022. годину су:

- могућа мања одступања од утврђене динамике доношења и објављивања европских и међународних стандарда и сродних докумената због пандемије COVID-19, односно њиховог преузимања као српских стандарда и сродних докумената, јер је већи број комисија за стандарде своје годишње планове засновао на преузимању европских стандарда и сродних докумената који су у време израде и доношења тих појединачних планова, као и овог плана, били у разним фазама развоја
- недовољно учешће српских стручњака да добровољним радом у комисијама за стандарде допринесу доношењу српских стандарда и сродних докумената, као и њиховој хармонизацији са међународним и европским;
- недовољно придавање значаја раду чланова комисија за стандарде у организацијама које су их делегирале, што у зависности од епидемиолошке кризе проузрокује неодрживање седницама комисија за стандарде преко ZOOM апликације и недостављањем попуњених гласачких листова код дописних седница а у случају нормалног стања нередовним доношењем чланова на састанке комисија за стандарде.

Табела 1 – Преглед планираног броја српских стандарда и сродних докумената по комисијама за стандарде и методама преузимања

Ред. бр.	Ознака комисије за стандарде	Назив комисије за стандарде, односно уже области стандардизације	Број стандарда и сродних докумената		
			Метода рр (српски језик)	Методe рs и рr (енглески језик)	УКУПНО
А.1 Одељење за металургију, машинство, грађевинарство и саобраћај					
1.	A331	Поштански саобраћај	1	1	2
2.	B082	Рударство	9	1	10
3.	B184/SS1	Савремени керамички материјали	0	4	4
4.	B321	Експлозиви за цивилну употребу	0	64	64
5.	C017-1	Методe хемијске анализе гвожђа и челика	1	4	5
6.	C017-2	Челик	6	26	32
7.	C026	Бакар и легуре бакра	1	2	3
8.	C079	Лаки метали и њихове легуре	1	9	10
9.	C119	Металургија праха	0	1	1
10.	C135	Испитивање без разарања	6	4	10
11.	C164	Механичка испитивања метала	2	4	6
12.	C263/SS1	Сигурно чување новца, вредносних предмета и носилаца података	0	3	3
13.	I211	Географске информације	0	9	9
14.	M010	Технички цртежи, толеранције, зупчаници, лежаји и навојни спојеви	4	86	90
15.	M011	Посуде и опрема под притиском	0	24	24
16.	M022	Друмска возила	0	14	14
17.	M023	Трактори и машине за пољопривреду и шумарство	0	49	49
18.	M039	Високе производне технологије, машине алатке и ситан алат	0	9	9
19.	M044	Заваривање и сродни поступци	0	65	65
20.	M049	Гасни апарати	0	28	28
21.	M057	Котловска постројења и цевоводи	0	38	38
22.	M070	Мотори са унутрашњим сагоревањем	1	2	3
23.	M096	Дизалице, опрема за дизање и континуални транспорт	6	20	26
24.	M108	Механичке вибрације и удари	1	3	4
25.	M115	Хидрауличне машине, криогена техника, мерење протока флуида у затвореним цевоводима и количине топлотне енергије мерење	2	74	76
26.	M127	Машине за земљане радове	0	27	27
27.	M153	Индустријске арматуре	0	15	15
28.	M178	Лифтови, покретне степенице и покретна газижта	4	17	21
29.	M180	Сунчева енергија	1	1	2
30.	M199	Безбедност машина	3	39	42

Ред. бр.	Ознака комисије за стандарде	Назив комисије за стандарде, односно уже области стандардизације	Број стандарда и сродних докумената		
			Метода рр (српски језик)	Методe рs и рr (енглески језик)	УКУПНО
31.	M234	Гасна инфраструктура, опрема за природни и течни нафтни гас	0	26	26
32.	M295	Уређаји за грејање и грејна тела	0	16	16
33.	P256	Примене на железници	0	81	81
34.	B082/PKS B067	Нафтно рударство	2	20	22
35.	R188	Бродоградња и поморске конструкције	0	20	20
36.	S020	Ваздухопловство	0	181	181
37.	U043	Акустика у грађевинарству	1	1	2
38.	U059	Зграде и инжењерско-грађевински објекти	1	19	20
39.	U071	Бетон и компоненте бетона, армирани бетон и преднапрегнути бетон	9	13	22
40.	U071/PKS 1	Бетон и компоненте бетона, армирани бетон и преднапрегнути бетон – Цемент и креч	3	2	5
41.	U071/PKS 2	Бетон и компоненте бетона, армирани бетон и преднапрегнути бетон - Камен и агрегати	5	21	26
42.	U113	Хидрометрија	3	14	17
43.	U125	Елементи за зидање и покривање кровова	0	9	9
44.	U152	Гипс и производи од гипса	3	0	3
45.	U162	Врата, прозори и грађевинско стакло	0	34	34
46.	U163	Топлотна техника у грађевинарству	0	16	16
47.	U165	Снабдевање водом и инжењерство отпадних вода	7	33	40
48.	U166	Димњаци	0	2	2
49.	U182	Геотехника	3	14	17
50.	U189	Керамичке плочице и санитарна опрема	3	9	12
51.	U227	Материјали за путеве	2	19	21
52.	U247/SS1	Системи аутоматског управљања и надзора у зградама	0	10	10
53.	U250-1,8	Основе прорачуна конструкција, дејства на конструкције и сеизмички прорачун	0	5	5
54.	U250-2	Пројектовање бетонских конструкција	0	4	4
55.	U250-3,4,9	Челичне конструкције, спрегнуте конструкције од челика и бетона и алуминијумске конструкције	1	20	21
56.	U250-5,6	Прорачун дрвених и зиданих конструкција	0	8	8
57.	U346	Конзервација културног наслеђа	0	2	2
58.	U 442	Информационо моделирање објеката - BIM	2	7	9
59.	Z021/PKS U092	Безбедност од пожара – Техничке мере безбедности зграда од пожара	0	16	16
60.	Z051/SS1	Палете	0	2	2
61.	Z104	Логистика, контејнери за транспорт терета и унутрашњи транспорт	0	15	15
62.	Z169	Светлост и осветљење	0	2	2

Ред. бр.	Ознака комисије за стандарде	Назив комисије за стандарде, односно уже области стандардизације	Број стандарда и сродних докумената		
			Метода pp (српски језик)	Методe ps и pr (енглески језик)	УКУПНО
63.	Z204	Безбедност друског саобраћаја и интелигентни транспортни системи	0	20	20
64.	Z226	Опрема пута	11	8	19
65.	Z226/ PKS 1	Опрема пута - Заштитне ограде на путевима	0	11	11
Одељење за металургију, машинство, грађевинарство и саобраћај укупно:			105	1.323	1.428
А.2 Одељење за хемијске технологије, пољопривреду, шумарство, безбедност, животну средину и опште стандарде					
66.	A012	Величине, јединице и мерни инструменти	3	6	9
67.	A207	Системи менаџмента заштитом животне средине	5	4	9
68.	A268	Одрживост и друштвена одговорност	1	0	1
69.	A292	Безбедност и отпорност	3	5	8
70.	A301	Менаџмент енергијом и уштеда енергије	0	7	7
71.	B028-1	Мазива и сродни производи	1	1	2
72.	B028-2	Горива нафтног порекла	4	31	35
73.	B048	Лабораторијска опрема	0	14	14
74.	B238	Чврста биогорива	12	15	27
75.	B336	Битумен, битуменска везива и флексибилне траке за хироизолацију	1	17	18
76.	C107	Корозија и заштита материјала од корозије металним и другим неорганским превлакама	3	31	34
77.	CASCO	Оцењивање усаглашености и менаџмент квалитетом	8	5	13
78.	D083	Опрема за спорт, рекреацију и игралишта	1	29	30
79.	D089	Плоче на бази дрвета - Адхезиви	1	5	6
80.	D089/PKS H061-11	Плоче на бази дрвета - Адхезиви	0	25	25
81.	D136	Намештај	1	13	14
82.	D218	Обло дрво и резана грађа	7	9	16
83.	D218/PKS D038	Обло дрво и резана грађа - Трајност дрвета и производа на бази дрвета	0	7	7
84.	E034-12	Сензорске анализе	0	2	2
85.	E034-17	Системи менаџмента безбедношћу хране	1	0	1
86.	E034-2,11	Семе и плодови уљарица, масти и уља биљног и животињског порекла и њихови споредни производи	2	3	5
87.	E034-4	Жита, махуњаче и њихови производи	1	6	7
88.	E034-4/PKS E034-10	Жита, махуњаче и њихови производи – Храна за животиње	1	4	5
89.	E034-5	Млеко и производи од млека	0	4	4
90.	E034-9	Микробиологија и биотехнологија	5	19	24

Ред. бр.	Ознака комисије за стандарде	Назив комисије за стандарде, односно уже области стандардизације	Број стандарда и сродних докумената		
			Метода pp (српски језик)	Методe ps и pr (енглески језик)	УКУПНО
91.	E126	Дуван, производи од дувана и упаљачи	1	12	12
92.	E153	Машине за прехранбену индустрију	0	7	7
93.	E194	Посуђе и прибор у додиру са храном	0	5	5
94.	E275	Анализа хране - Хоризонталне методе	2	8	10
95.	F038	Текстил	3	35	38
96.	F094	Заштитна одећа и заштитна опрема	5	39	44
97.	F219	Еластичне, текстилне и ламинатне подне облоге	2	8	10
98.	G045	Гума и производи од гуме	2	10	12
99.	G061	Пластичне масе	14	80	94
100.	G120	Кожа и обућа	0	26	26
101.	H006	Целулоза, папир и картон	2	17	19
102.	H035	Боје, лакови и сродне технологије и производи	5	49	54
103.	H047	Хемија	2	0	2
104.	H130	Графичка технологија,	12	0	12
105.	H134	Ђубрива, оплемењивачи земљишта и биостимулатори биљака	5	81	83
106.	H146	Квалитет ваздуха	0	9	9
107.	H147	Квалитет воде	0	69	69
108.	H190	Квалитет земљишта	0	1	1
109.	H193	Природни гас	0	3	3
110.	H217	Козметика	0	10	10
111.	Z021	Безбедност од пожара	2	17	19
112.	Z043	Заштита од буке	3	5	8
113.	Z052	Безбедност деџих играчака и заштита потрошача	2	6	8
114.	Z076	Медицинска средства	5	87	92
115.	Z085	Заштита од јонизујућег зрачења	0	1	1
116.	Z106	Стоматологија	2	42	44
117.	Z172	Оптика, фотоника и заштита очију	0	26	26
118.	Z183	Карактеризација и управљање отпадом	2	34	36
119.	Z261-5	Амбалажа	0	12	12
Одељење за хемијске технологије, пољопривреду, шумарство, безбедност, животну средину и опште стандарде укупно:			132	961	1093
A.3 Одељење за издавачку делатност и превожњење					
120.	A037	Терминологија	1	3	4
121.	A046	Информације и документација	1	16	17
Одељење за издавачку делатност и превожњење укупно:			2	19	21
УКУПНО ЗА ОПШТЕ ОБЛАСТИ СТАНДАРДИЗАЦИЈЕ:			239	2.303	2.542

Ред. бр.	Ознака комисије за стандарде	Назив комисије за стандарде, односно уже области стандардизације	Број стандарда и сродних докумената		
			Метода pp (српски језик)	Методe ps и pr (енглески језик)	УКУПНО
Б.1 Одељење за електротехнику и енергетику					
122.	N002	Обртне електричне машине	0	8	8
123.	N003	Структуре и елементи информација, принципи идентификације и означавања, документација и графички симболи	0	2	2
124.	N004	Хидрауличне турбине	0	1	1
125.	N009	Електрична опрема и системи на железници	0	26	26
126.	N010	Флуиди за примену у електротехници	0	5	5
127.	N011	Надземни водови	3	8	11
128.	N013	Општи аспекти за снабдевање електричном енергијом, мерење електричне енергије и управљање оптерећењем	0	12	12
129.	N014	Енергетски трансформатори	0	18	18
130.	N015	Изолациони материјали у електротехници	0	13	13
131.	N017	Високонапонска постројења	0	24	24
132.	N020	Електрични каблови	1	13	14
133.	N021	Ћелије и батерије	0	25	25
134.	N022	Енергетска електроника и полупроводничке компоненте	0	22	22
135.	N023	Електроинсталациони прибор	3	54	57
136.	N025	Физичке величине и јединице	0	3	3
137.	N026/SS2	Електролучно заваривање	0	8	8
138.	N031	Електрични уређаји у потенцијално експлозивним атмосферама	0	30	30
139.	N032	Осигурачи	0	6	6
140.	N033	Енергетски кондензатори	3	3	6
141.	N034	Сијалице и придружена опрема	6	64	70
142.	N040	Електронске компоненте	0	30	30
143.	N044/SS2	Безбедност машина - електротехнички аспекти	0	1	1
144.	N048	Електромеханички саставни делови и механичке конструкције за електронске уређаје	0	16	16
145.	N057	Управљање и комуникација у електроенергетском систему	0	12	12
146.	N061	Перформансе и безбедност електричних апарата за домаћинство и сличних електричних апарата	7	148	155
147.	N064	Електричне инсталације	5	14	19
148.	N078	Рад под напоном	1	4	5
149.	N079	Алармни системи	0	10	10
150.	N081	Заштита од атмосферског пражњења	0	5	5
151.	N082	Соларни фотонапонски енергетски системи	0	12	12

Ред. бр.	Ознака комисије за стандарде	Назив комисије за стандарде, односно уже области стандардизације	Број стандарда и сродних докумената		
			Метода рр (српски језик)	Методe рs и рr (енглески језик)	УКУПНО
152.	N085	Опрема за мерење електричних и електромагнетских величина	0	12	12
153.	N088	Ветрогенератори	0	14	14
154.	N089	Испитивање опасности од пожара	0	4	4
155.	N094	Електромеханички и електрични мерни релеји и заштитна опрема	0	3	3
Одељење за електроенергетику и електронику укупно:			29	630	659
Б.2 Одељење за телекомуникације и информационе технологије					
156.	I1/06	Телекомуникације, размена информација и менаџмент подацима	0	8	8
157.	I1/07	Софтверски инжењеринг, примена ИТ у образовању и Интернет	4	0	4
158.	I1/31	Аутоматска идентификације и обухватање података и електронска размена података	1	0	1
159.	I215	Информатика у здравству	0	1	1
160.	I224	Идентификација, картице, финансијске услуге и технике безбедности у ИТ	0	11	11
161.	N045/SS2	Нуклеарна инструментација	0	13	13
162.	N051/SS2	Феритни материјали и суперпроводност	0	14	14
163.	N062	Електромедицински уређаји	2	41	43
164.	N065	Мерење и управљање у индустријским процесима и међусобно повезивање ИТ уређаја	1	43	44
165.	N086	Комуникациони проводници, каблови, компоненте, прибор, уређаји и системи	1	96	97
166.	N100/SS2	Аудио, видео и мултимедијални системи, уређаји и опрема	0	16	16
167.	N104	Услови околине, класификација и методе испитивања	0	7	7
168.	N210	Електромагнетска компатибилност	2	57	59
169.	NETSI	Телекомуникационе технологије	3	37	40
170.	N001	Терминологија	2	0	2
Одељење за телекомуникације и информационе технологије:			16	344	360
УКУПНО ЗА ОБЛАСТИ ЕЛЕКТРОТЕХНИКЕ, ИНФОРМАЦИОНИХ ТЕХНОЛОГИЈА И ТЕЛЕКОМУНИКАЦИЈА:			45	974	1.019
УКУПНО:			284	3.277	3.561

Табела 2 – Преглед броја српских стандарда и сродних докумената по фазама и месецима израде

Фаза израде	Број стандарда и сродних докумената по месецима												УКУПНО (на српском и енглеском језику)
	Јан.	Феб.	Март	Апр.	Мај	Јун	Јул	Авг.	Сеп.	Окт.	Нов.	Дец.	
Нацрт стандарда	81	78	83	98	74	72	47	24	75	37	11	9	689
Дефинитивни текст нацрта	80	66	135	199	146	140	107	135	121	151	159	147	1.586
Стандард	58	64	45	53	103	126	83	56	103	119	69	142	1.021 ²

² НАПОМЕНА: На овај број треба додати још 296 европских стандарда и сродних докумената који немају дефинисане датуме фаза у њиховом даљем развоју а који би, према статусу који имају у време израде овог документа, требали да се објаве у 2022. години.

Табела 3 – Преглед броја српских стандарда и сродних докумената којима се преузимају европски стандарди и сродни документи по фазама и месецима израде

Фаза израде	Број стандарда и сродних докумената по месецима												УКУПНО (на српском и енглеском језику)
	Јан.	Феб.	Март	Апр.	Мај	Јун	Јул	Авг.	Сеп.	Окт.	Нов.	Дец.	
Нацрт стандарда	73	56	78	90	57	58	40	20	57	35	6	12	582
Дефинитивни текст нацрта	78	68	120	192	140	133	100	124	106	139	148	135	1483
Стандард	52	61	45	49	93	120	80	51	95	102	61	117	926

Табела 4 – Преглед броја српских стандарда и сродних докумената којима се преузимају међународни стандарди и сродни документи по фазама и месецима израде

Фаза израде	Број стандарда и сродних докумената по месецима												УКУПНО (на српском и енглеском језику)
	Јан.	Феб.	Март	Апр.	Мај	Јун	Јул	Авг.	Сеп.	Окт.	Нов.	Дец.	
Нацрт стандарда	0	16	5	4	4	7	1	1	6	1	3	0	48
Дефинитивни текст нацрта	1	0	15	3	8	4	4	5	4	5	7	2	58
Стандард	6	3	0	15	2	6	4	2	5	4	5	6	58

Табела 5 – Преглед броја српских стандарда и сродних докумената који се доносе на српском језику по фазама и месецима израде

Фаза израде	Број стандарда и сродних докумената по месецима												УКУПНО (на српском језику)
	Јан.	Феб.	Март	Апр.	Мај	Јун	Јул	Авг.	Сеп.	Окт.	Нов.	Дец.	
Нацрт стандарда	4	21	12	17	24	38	24	11	38	9	7	4	209
Дефинитивни текст нацрта	14	4	6	16	15	15	14	25	18	28	33	20	208
Стандард	8	16	5	9	18	13	14	12	21	27	24	49	216

Табела 6.1 – Преглед броја предлога стандарда и сродних докумената од заинтересованих страна за план доношења за 2022. годину

Ред. бр	Назив организације	Укупан број предложених стандарда						
		европски		међународни		изворни	остали	
		на српском	на енглеском	на српском	на енглеском		на српском	на енглеском
1.	ДИЈАМАНТ А.Д	Достављен захтев за област стандардизације за производњу и употребе шамотних материјала са аспекта употребе пепела од биомасе који се користи за шамот. Захтев је у текстуалном облику, без навођења ознака стандарда.						
2.	Технопласт		2		2			
3.	Унипласт			4			4	
4.	Messer		7					
5.	Регионална депонија Суботица	Захтев је у текстуалном облику, без навођења ознака стандарда, а област стандардизације је стандардизација нуспроизвода добијених из отпада.						
6.	Агенција за енергетику Републике Србије	1						
7.	Слобода а.д.					1		
8.	Акредитационо тело Србије	2		1	2			
9.	Министарство грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре	ИСС је дописом обавештен да немају захтеве за доношењем стандарда на српском језику.						
10.	Агенција за безбедност саобраћаја				12			
11.	Министарство рударства и енергетике					13		
12.	Министарство унутрашњих послова			1	4			
13.	Министарство трговине, туризма и телекомуникација	1						
14.	Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде		2					
15.	Рател	ИСС је дописом обавештен да немају захтеве за доношење стандарда						

Табела 6.2 – Преглед броја унетих српских стандарда и сродних докумената од заинтересованих страна за план доношења за 2022. годину

Ред. бр	Назив организације	Број планираних стандарда који су унети у план за 2022.						
		европски		међународни		изворни	остали	
		на српском	на енглеском	на српском	на енглеском		на српском	на енглеском
1.	Акредитационо тело Србије	1		1	2			
2.	Министарство унутрашњих послова				4			
3.	Министарство трговине, туризма и телекомуникација	1						
4.	Агенција за безбедност саобраћаја				11			
5.	Министарство рударства и енергетике					13		

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ

На основу захтева за усвајање српских стандарда у 2022. години које су Институту доставили државни органи, јавна предузећа и установе као и привредна друштва, у даљем тексту представљени су резултати извршених анализа.

Из „Uniplast Serbia“ доставили су предлог да се на српском језику донесу три ANSI³ стандарда из области теретних контејнера, један грански документ за сендвич панеле и четири међународна стандарда (три стандарда и једна техничка спецификација). Након анализе предлога утврђено је да су ANSI стандарди као и једна међународна техничка спецификација повучени и да су три међународна ISO стандарда објављена на енглеском језику. Имајући у виду да преводи ових стандарда нису обезбеђени од стране предлагача, предлози су унети у план за 2022. годину, а комисија за стандарде из области друмских возила ће размотрити могућност да неко од чланова те комисије обезбеди превод како би се стандарди донели на српском језику.

„Messer Tehnogas“ доо је предложио да се преузме 7 европских стандарда. Након анализе предлога утврђено је да су ови стандарди преузети као српски стандарди на енглеском језику.

Агенција за енергетику Републике Србије је предложила превод једног европског стандарда. Предлагач ће обезбедити иницијални превод овог стандарда до краја 2021. године тако да је стандард унет у план за 2022. годину.

Агенција за безбедност саобраћаја је предложила доношење 12 међународних стандарда. Након анализе предлога утврђено је да је један стандард повучен без замене. Осталих 11 стандарда, 5 из области друмских возила и 6 из области трактора и машина за пољопривреду и шумарство, је унето у план за 2022. годину.

Министарство рударства и енергетике затражило је преиспитивање 13 повучених изворних стандарда. Након анализе предлога одлучено је да се у план преиспитивања унесе свих 13 стандарда. Такође је тражено доношење стандарда на српском језику који прате директиве 98/70 ЕС и 2019/802 ЕС и све ISO и EN стандарде који се односе на горива за бродске моторе, горива за млазне моторе на основу британских стандарда одбране, бензине и дизел горива. Након анализе утврђено је да су на српском језику донета кључна три стандарда за директиву 98/70 ЕС и за директиву 2019/802 ЕС, као и преко 90 стандарда за бензине и дизел горива.

„Регионална депонија“ доо Суботица је тражила да се у план уврсте стандарди који се тичу нуспроизвода. Претрагом база међународних и европских стандарда утврђено је да за сада такви стандарди не постоје. Уколико Институт добије конкретан предлог за развој изворног стандарда за нуспроизводе он ће се и ванплански унети у план и донети.

„Слобода“ ад Чачак је исказала потребу да се ревидира повучени стандард SRPS В.Н4.303:1962, Парафин, тврди кристали, 2 врсте тип А. Овај стандард је преиспитан и повучен 2012. године као и сви стандарди везани за парафин. У току 2022. године овај стандард ће бити стављен на поновно преиспитивање од стране комисије и донеће се одлука о његовом будућем статусу односно о измени, ревизији или потврђивању тренутног статуса.

Акредитационо тело Србије је дало предлог да се на српском језику донесу четири стандарда из опште области стандардизације и један из области електротехничке стандардизације. Од 4 стандарда из општих области стандардизације 3 су уврштена у план за 2022. годину на српском језику, а један је већ објављен.

³ Амерички национални институт за стандарде са којим Институт нема потписан споразум о преузимању стандарда.

Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде је исказало потребу за доношењем два европска стандарда на енглеском језику, која су већ донета.

Министарство грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре и Рател су дописима обавестили Институт да потребу за српским стандардима исказују преко својих представника у комисијама за стандарде из ових области и да немају захтеве за план за 2022. годину.

Председник Скупштине

Тања Петровић